

Soutěžní právo

II. Zakázané dohody

26. 10. 2006, ESF MU
Michal Petr

Struktura prezentace

- I. Pojem *dohoda*
- II. Formy dohod
- III. Druhy dohod
- IV. Protisoutěžní předmět a účinek dohod
- V. Ujednání, která se za dohodu nepovažují
- VI. Výjimky ze zákazu dohod
 1. Pravidlo *de minimis*
 2. Blokované výjimky
 3. Výjimky *ex lege*

Zakázané dohody obecně

- Právní úprava
 - § 3 – 6 ZOH
 - čl. 81 SES, blokové výjimky, oznámení *de minimis*
- podniky musejí vytvářet svou obchodní politiku zcela samostatně
- regulace „dohod“ se týká jakékoliv koordinace mezi podniky, resp. odstranění nejistoty ohledně jejich budoucího jednání

Pojem „dohoda“

- koordinované chování soutěžitelů způsobilé narušit soutěž
- obsah: protisoutěžní ustanovení (demonstrativní výčet, eg. dohoda o cenách, o rozdělení trhu, ...)
- formy
 - dohody (vícestranná ujednání)
 - rozhodnutí sdružení soutěžitelů
 - jednání ve shodě

(i) dohody

soulad vůlí (concurrence of wills) mezi nejméně dvěma stranami, bez ohledu na to, v jaké formě se tato vůle projeví, pokud představuje skutečný výraz (faithful expression) úmyslu těchto stran

- i pokud byl obsah smlouvy „vnucen“
- nemusí se jednat o závaznou smlouvu

(ii) rozhodnutí sdružení

jakékoliv aktivity sdružení, jejichž cílem je koordinace chování jeho členů

- rozhodnutí, doporučení, stanovy ...

(iii) jednání ve shodě

indicií „neobvyklé“ paralelní chování podniků na trhu (pokud „sladění“ není jediným možným vysvětlením paralelismu)

- koordinace chování soutěžitelů, která nahradila jejich nezávislé jednání
- cílem preventivní odstranění pochybností o budoucím chování konkurence
- přímé či nepřímé kontakty

Druhy dohod

Vertikální

- každý podnik působí na různé úrovni výrobního nebo distribučního řetězce
- týkají se podmínek, za kterých mohou jejich strany nakupovat, prodávat nebo dále prodávat určité zboží nebo služby

Horizontální

- mezi dvěma nebo více podniky, které působí na stejné úrovni trhu cílem preventivní odstranění pochybností o budoucím chování konkurence

Způsobilost dohody narušit soutěž

vyloučení, omezení nebo narušení hospodářské soutěže na relevantním trhu (vůči stavu, který by na trhu byl nebýt dohody) je jejich

- předmětem (*object*)
- účinkem (*effect*)

(i) protisoutěžní předmět

Dohody protisoutěžní již ze své podstaty (*by their very nature*)

- není třeba posuzovat konkrétní účinky ani úmysl stran
- omezení s „tvrdým jádrem“ (*hard-core restrictions*), zejm. dohody:
 - o cenách
 - o rozdělení trhu
 - bid rigging, ...

(ii) protisoutěžní účinek

- skutečný i potenciální
- hodnocení celého ekonomického kontextu dohody (nejen doslovný výklad předmětných ustanovení)
- nezohledňovány „prosoutěžní“ účinky

Ujednání nepovažovaná za dohody

- „dohody“ uvnitř podniku (+ tzv. nepravé obchodní zastoupení)
- tzv. *ancillary restrictions*
- dohody bez komunitárního prvku – neposuzují se dle komunitárního práva

Obsah – demonstrativní výčet

- přímo nebo nepřímo určují **nákupní nebo prodejní ceny** anebo jiné obchodní podmínky
- omezují nebo **kontrolují výrobu**, odbyt, technický rozvoj nebo investice
- **rozdělují trhy** nebo zdroje zásobování
- uplatňují vůči obchodním partnerům **rozdílné podmínky** při plnění stejné povahy, čímž jsou někteří partneři znevýhodněni v hospodářské soutěži
- podmiňují uzavření smluv tím, že druhá strana přijme další **plnění, která** ani věcně, ani podle obchodních zvyklostí s předmětem těchto smluv **nesouvisejí**

Výjimky

Dohody jsou zakázané a neplatné, není-li dána výjimka

- *de minimis*
- bloková výjimka
- výjimka *ex lege*
- posuzuje a prokazuje sám soutěžitel (zrušeno tzv. určovací řízení)
 - dosavadní judikatura
 - oznámení EK (2004/C 101/08)

(i) de minimis

- § 6 ZOHS, oznámení EK 2001/C 368/07
- zákaz se nevztahuje na jednání se zanedbatelným dopadem na soutěž, tj. tržní podíl
 - 10 % u dohod horizontálních
 - 15 % u dohod vertikálních
- nevztahuje se na „tvrdá“ omezení

(ii) blokové výjimky

- Určité typizované kategorie dohod vyjmuty ze zákazu (eg. distribuční, výzkum a vývoj, pojišťovnictví)
- Nařízení EK (Rady)
- Stanoví obrat, tržní podíl, možná ujednání
- V ČR i na jednání bez komunitárního prvku
- Možnost Úřadu vydávat další (§ 4/2 ZOHS)
- Možnost v konkrétním případě výjimku odejmout

(iii) výjimky ex lege

- Nahrazuje dřívější tzv. individuální výjimky
- Dohody *ex lege* a *ab initio* platné (§ 3/4 ZOHS, čl. 81/3 SES)
 - zlepšení technologie, hospodářský rozvoj
 - vyhrazuje spotřebitelům přiměřený podíl na výhodách
 - obsahují jen nezbytná omezení
 - neumožní vyloučit hospodářskou soutěž na relevantním trhu

Příklad blokové výjimky

Nařízení Komise (ES) 2790/1999 o aplikaci čl. 81(3) Smlouvy na některé kategorie vertikálních dohod

- Působnost: vertikální dohody; nikoliv mezi soutěžícími podniky, s výjimkou *nerecipročních dohod*, pokud
 - obrat kupujícího menší než 100 mil EUR, nebo
 - dodavatel je výrobce a distributor, kupující jen distributor
 - dodavatel poskytuje služby na různých úrovních trhu, kupující neposkytuje na stejné úrovni konkurenční služby
- Tržní podíly
 - u dodavatele méně než 30 %
 - pokud závazek výhradní dodávky (tj. dodávky jen jedinému kupujícímu), méně než 30 % u kupujícího

ad Nařízení 2790/1999

Výjimka z výjimky–tvrdá omezení („černé klauzule“); dohody, jejichž předmětem je

- RPM: určené a minimální ceny (lze doporučené, maximální)
- teritoriální (personální) omezení prodeje; přípustný je zákaz:
 - *aktivních prodeje* v území a zákazníkům vyhrazených prodávajícímu nebo jím určenému kupujícímu
 - prodeje konečným zákazníkům velkoobchodníkem
 - prodeje neautorizovaným distributorům v SDS
 - prodeje součástek zboží zákazníkům, kteří by je mohli využít k výrobě stejného zboží
- omezení aktivních i pasivních prodeje konečným zákazníkům maloobchodním členům SDS, ale
 - možno zakázat působit jinde než ve schválené provozovně (teritoriálně)
- omezení křížových dodávek v SDS
- dohody mezi dodavatelem součástek a kupujícím, která omezuje možnost dodavatele dodávat je jako náhradní díly

ad Nařízení 2790/1999

„Výjimka z výjimky“ – „šedé klauzule“ (oddělitelná ujednání)

- *závazek nekonkurovat* (prodávajícímu) delší než 5 let
 - i pokud se „automaticky“ prodlužuje
 - bez časového omezení, pokud podniká v provozovně prodávajícího
- neposkytovat stejné zboží a služby po ukončení smlouvy; lze
 - nejvýše 1 rok, a
 - zboží a služby, kterých se týkala smlouva, a
 - v provozovně, které se týkala smlouva, a
 - je to nezbytné pro ochranu know how
- zákaz členovi selektivního distribučního systému prodávat určité výrobky konkurujících značek